

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стратегія розвитку соціально-економічних систем

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Освітня програма «Підприємництво та торгівля»

Спеціальність 051 Економіка (Прикладна економіка)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023-2024 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Стратегія розвитку соціально-економічних систем
Викладач (-і)	Стефінін Володимир Володимирович, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380672992171
Е-mail викладача	volodymyr.stefinin@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Стратегія розвитку соціально-економічних систем» набуває особливої актуальності – при формуванні у студентів системи теоретичних знань та прикладних навичок, щодо використання економіко-математичного апарату, інструментарію та методології оцінювання, аналізу і управління розвитком соціально-економічних систем; сучасного наукового бачення проблем розробки ефективного інструментарію прогнозування, планування, організації та управління розвитком соціально-економічних систем; здатності формувати та обґрунтовувати ефективні стратегії управління розвитком соціально-економічних систем різного рівня управління. Дисципліна охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо фундаментальних основ управління розвитком соціально-економічних систем.</p> <p>Предмет дисципліни «Стратегія розвитку соціально-економічних систем» є сам процес розвитку цих систем, а також стратегії, методи та інструменти, які застосовуються для вдосконалення їхньої діяльності та досягнення поставлених цілей. Це включає аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, які впливають на розвиток систем, формулювання стратегій та планів дій, а також впровадження та оцінку ефективності цих стратегій.</p> <p>Об'єкт дослідження «Стратегія розвитку соціально-економічних систем» – є самі соціально-економічні системи. Це означає, що об'єктом аналізу та вивчення є структури, процеси, взаємозв'язки та динаміка цих систем, що включають економічні, соціальні, політичні та культурні аспекти життя суспільства.</p> <p>Пререквізити: Регіональна економіка.</p> <p>Постреквізити: Стратегія управління людськими ресурсами.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів здатності застосовувати науковий підхід до формування та обґрунтування ефективних стратегій розвитку соціально-економічних систем різного рівня народногосподарського управління, що передбачає, з одного боку, розробку управлінських рішень щодо підтримки стійкого позитивного розвитку системи, з другого, – забезпечення можливості гнучкої зміни вектору її розвитку з метою адаптації до умов конкурентного середовища, що змінюється.</p> <p>Цілями дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розуміння принципів розвитку соціально-економічних систем: Основна ціль полягає в засвоєнні студентами теоретичних знань щодо розвитку соціально-економічних систем, включаючи економічні, соціальні, політичні та культурні аспекти. • Вивчення методів аналізу і прогнозування: Досягненням цієї цілі є навчання студентів використовувати методи аналізу та прогнозування для оцінки поточного стану соціально-економічних систем і прогнозування їхнього подальшого розвитку. 	

- Розроблення стратегій розвитку: Студенти повинні навчитися формулювати стратегії розвитку соціально-економічних систем, що враховують їхні потреби, вимоги та особливості.
- Удосконалення навичок управління: Ціль полягає в розвитку у студентів навичок управління, необхідних для ефективного впровадження стратегій розвитку в практичну діяльність.
- Аналіз впливу різних факторів на розвиток систем: Студенти повинні зрозуміти вплив різних чинників, таких як економічні, політичні, соціальні та екологічні, на розвиток соціально-економічних систем.
- Формування уявлення про сталий розвиток: Досягнення цієї цілі передбачає розуміння студентами принципів сталого розвитку та їх впровадження в стратегії розвитку соціально-економічних систем.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Результати навчання

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із урахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
семінарські заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1 Вплив економічних факторів на розвиток соціально-економічних систем.	2	2	6	2		8
Тема 2. Соціальні аспекти стратегічного розвитку.	2	2	7		2	8
Тема 3. Політичний контекст та стратегічні рішення.	2	2	7			10
Тема 4. роль культурних цінностей у стратегічному плануванні.	2	2	7			10
Тема 5. Стратегії розвитку	2	2	7		2	8

в умовах нестабільності.						
Тема 6. Інновації та технологічний прогрес у стратегічному розвитку.	2	2	5	2		8
Тема 7. Формування сталої стратегії розвитку.	2	2	5			10
Тема 8. Оцінка ефективності та коригування стратегій.	2		6			10
Індивідуальне завдання			10			10
Усього годин	16	14	60	4	4	82

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	100 балів – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) Поточний контроль 0-30 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Індивідуальне завдання 0-10 балів; Екзамен 0-50 балів.																																			
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума балів з навчальної дисципліни																															
	Модуль 1	Модуль 2																																		
	Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне завдання	Екзаменаційна робота																																
	Усне опитування, тестування	Тестування (КРС)	Презентація																																	
	30 балів	10 балів	10 балів																																	
50 балів			50 балів	100																																
<p>Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th colspan="4">Шкала оцінювання для екзамену</th> </tr> <tr> <th>університетська</th> <th colspan="2">національна</th> <th>шкала ECTS (ЄКТС)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>5</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>80-89</td> <td rowspan="2">4</td> <td rowspan="2">добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td rowspan="2">3</td> <td rowspan="2">задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50-59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26-49</td> <td rowspan="2">2</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>1-25</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>						Шкала оцінювання для екзамену				університетська	національна		шкала ECTS (ЄКТС)	90 – 100	5	відмінно	A	80-89	4	добре	B	70-79	C	60-69	3	задовільно	D	50-59	E	26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	1-25	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F
Шкала оцінювання для екзамену																																				
університетська	національна		шкала ECTS (ЄКТС)																																	
90 – 100	5	відмінно	A																																	
80-89	4	добре	B																																	
70-79			C																																	
60-69	3	задовільно	D																																	
50-59			E																																	
26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																	
1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F																																	
Вимоги до письмових	Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання – «Стратегічний план розвитку для вибраної соціально-економічної системи».																																			

робіт	<p>Індивідуальні завдання виконується у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви організації чи галузі, шифру групи та прізвища виконавця. Студент бере за основу одну організацію чи галузь і описує розроблену стратегію сталого розвитку для неї.</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за індивідуальне завдання становить 10 балів.</p>								
Семінарські заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%.</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 50 бальну шкалу.</p> <table border="1" data-bbox="363 741 1441 2051"> <thead> <tr> <th data-bbox="363 741 612 779">Оцінка</th> <th data-bbox="620 741 1441 779">Умови отримання оцінки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="363 790 612 1111"> <p style="text-align: center;">5 «відмінно»</p> </td> <td data-bbox="620 790 1441 1111"> <ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обгрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правиль і вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається. </td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1122 612 1514"> <p style="text-align: center;">4 «добре»</p> </td> <td data-bbox="620 1122 1441 1514"> <ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача. </td> </tr> <tr> <td data-bbox="363 1525 612 2051"> <p style="text-align: center;">3 «задовільно»</p> </td> <td data-bbox="620 1525 1441 2051"> <ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може </td> </tr> </tbody> </table>	Оцінка	Умови отримання оцінки	<p style="text-align: center;">5 «відмінно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обгрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правиль і вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається. 	<p style="text-align: center;">4 «добре»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача. 	<p style="text-align: center;">3 «задовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може
Оцінка	Умови отримання оцінки								
<p style="text-align: center;">5 «відмінно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обгрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правиль і вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається. 								
<p style="text-align: center;">4 «добре»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача. 								
<p style="text-align: center;">3 «задовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може 								

		<p>пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.</p>
	<p>2 «незадовільно»</p>	<p>- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.</p>
Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1. Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.</p>	
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 30 балів). Самостійна робота (максимум 10 балів). Індивідуальне завдання (максимум 10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>	
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є екзамен (максимум 50 балів), на якому студент презентує такі завдання: 1. Зробити візуалізацію використовуючи інформацію Головне управління статистики. 2. Які інструменти бізнес-аналітики Ви використовуєте у своїй роботі? Зробіть аналіз за видом діяльності, до якого відноситься ваш бізнес. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів). В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM.</p>	
7. Політика навчальної дисципліни		
<p>Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання “Стратегічний план розвитку для вибраної соціально-економічної системи” оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на</p>		

консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.

Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

8. Рекомендована література

Наочні матеріали

1. Капустян В.О., Мажара Г.А., Фартушний І.Д. Моделювання економіки: підручник для здобувачів ступеня бакалавра спеціальності 051 - економіка. Електронне мережеве видання. - Київ: КПІ, 2022. - 207 с.
2. Флорида Р. Homo creativus. Як новий клас завойовує світ / Річард Флорида; Максим Яковлев. — Київ : Наш формат, 2018. — 432 с.
3. Флорида Р. Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасними/ пер. З англ. Ірина Бондаренко — Київ : Наш формат, 2019. — 320 с.
4. Непочатенко О. О. та інші. Соціально-економічні засади формування економічної системи України: колект. монографія - Уман. нац. ун-т садівництва, Ф-т економіки і підприємництва. - Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2019. - 275 с.
5. Барна М. Ю. та ін. Соціально-економічні аспекти управління розвитком та безпекою економічної системи України : колект. монографія - Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2020. - 502 с.

Доцент кафедри теоретичної і
прикладної економіки

Володимир СТЕФІНІН